

شخصیت

رشد شخصیت فرد از کودکی آغاز می شود و به تدریج در قالب مجموعه ای از واکنش های رفتاری ویژه ی کودک، شکل گرفته و ظاهر می گردد.

هرچند از سن کودک بگذرد واکنش های او اختصاصی تر می شود. در واقع شخصیت هر فرد داری یک سازمان پویا و پایدار است که حاکم بر رفتار و کردار وی است. برخی از این سازمان ها دارای وحدت عمل هستند و برخی دیگر به تفاوت انسجام و وحدت عمل کمتری دارند.

در شکل گیری شخصیت، دو عامل اساسی وراثت

و محیط و تاثیر متقابل آنها نقش مهمی دارند.

اثر وراثت

هر آدمی کم و بیش وارث صفات و ویژگی های فطری پدر و مادر خویش است. برخی از این صفات به صورت نمایان و برخی دیگر به حالت نهان به ارث می رسند.

پویایی شخصیت، که بیشتر جنبه ی فیزیولوژیکی (عملکرد داخلی بافت های بدن) دارد، بر پایه ی قالب های ارثی استوار است و امکان رفتار و کردار معینی را برای فرد فراهم می آورد.

هوش، حافظه، استعداد یادگیری، حساسیت، انگیزش پذیری و جزء آن از راه وراثت به فرد انتقال می یابد.

اثر عوامل محیطی

روانشناسان در نتیجه ی پژوهش دریافته اند که انسان در حد گسترده ای پرورش یافته ی محیط خویش است. برخی از پژوهشگران اثر محیط را مهم تر از ویژگی های ارثی دانسته و آن را عامل بسیار موثری در پیشرفت فکری، عقلی و رشد شخصیت معرفی کرده اند که در اینجا به اختصار به چند عامل محیطی اشاره می کنیم.

محیط پیش از تولد

پس از آنکه نطفه ی موجود زنده بسته شد، رحم مادر نخستین محیط مناسب برای رشد شخصیت "جنین" به شمار می آید.

❖ تغذیه و بهداشت تن و روان مادر در این

دوره اثر فراوانی در رشد دارند.

❖ تغذیه و محیط زیست نامناسب، بیماری های بدنی

و روانی، رادیوگرافی زیاد از مغز مادر باعث ایجاد ضربه و صدمه به جنین می شود.

❖ مصرف داروهای شیمیایی و آنتی بیوتیک ها، انواع مخدرها از

جمله کشیدن سیگار در هنگام بارداری در ساخت و رشد جنین تاثیر سوء به جا می گذارند و ممکن است موجب عقب ماندگی های هوشی و ذهنی کودک گردد.

❖ برانگیختگی ها و هیجان های هراسناک سبب تراوش هورمون

های فوق کلیوی به ویژه آدرنالین می شوند و از راه خون به

جنین انتقال می یابند و به این ترتیب عوامل مثبت و منفی یا به عبارتی سودمند و زیان بار در رشد شخصیت اثر گذارند.

عوامل موثر بر محیط بعد از تولد

❖ خانواده

✚ محیط خانواده در ساختن شخصیت فرد تاثیر

بسنایی دارد.

✚ نخستین کسی که کودک با او آشنایی و ارتباط

برقرار می کند، مادر است. از این رونقش مادر در

سال های اولیه زندگی کودک در رشد و شکل گیری شخصیتش انکار ناپذیر است.

✚ نتیجه ی بررسی های متعدد نشان داده است که

محیط خانوادگی نامناسب موجب عدم سازگاری در کودکان می شود.

✚ محیط های خانوادگی مناسب و سالم در اطفال

و نوجوانان کفایت روانی و اتکاء به نفس به وجود می آورد.

✚ تجربیات ناموفق کودک در رشد شخصیت خلل وارد

ساخته و همچنین نوع رفتار والدین با فرزندانشان اعم از پذیرش، طرد، سهل گیری، سخت گیری و...

در قالب ریزی شخصیت کودک نقش مهمی را

بازی می کنند.

مرکز آموزشی درمانی امین

شخصیت

منبع: کتاب خلاصه روان پزشکی کاپلان

جهت استفاده از مطالب آموزشی به سایت بیمارستان مراجعه

نمایید.

www.amin.mui.ac.ir

✚ پسر ها معمولا پدر را الگو قرار داده و می کوشند از راه همانند سازی با او از رفتارش تقلید کنند، در صورتی که دختران با توجه به عوامل و شرایط فطری و محیطی مادر را نمونه قرار می دهند و خود را همانند او می سازند.

گروهی از روانشناسان معتقدند که اگر پدر و مادر سختگیر و کم مهر باشند، ممکن است کودک درونگرا، خیالباف، سرکش و پرخاشگر شود و چنانچه پدر و مادربیش از اندازه محبت کنند او را لوس بار بیاورند، چه بسا کودک در خودنمایی، برونگرایی یا وابستگی به دیگران راه افراط را در پیش گیرد.

بنا بر این روی هم رفته ، محیط خانواده در ساختن شخصیت فرد تاثیر بسزایی دارد. چنانچه اگر هر یک از ما در یک خانواده غیر ایرانی تربیت شده بودیم اینک رفتار و کرداری متفاوت داشته و اخلاق و حتی استدلال و جهان بینی ما نیز به گونه ای دیگر بود.

❖ تاثیر مادر

✚ چنانکه گفته شد نخستین کسی که کودک با او آشنایی و ارتباط حاصل می کند مادر است .وقتی مادر به کودک خود شیر می دهد وبا دست های خود او را نوازش می کند، میان آنها علاقه و رابطه ی محبت آمیز برقرار می گردد.

✚ از سوی دیگر مادرانی هستند که بر حسب وظیفه کودک شیر می دهند ولی رفتار محبت آمیزی با فرزند ندارند این دو شیوه ی رفتار در شکل گیری دو گونه شخصیت در کودک تاثیر می گذارد.

✚ در صورت نخستین امکان دارد کودک دارای شخصیتی سازگار، فعال و پویا شود و در صورت دوم ممکن است درون گرا و ناسازگار بار آید.

❖ نقش پدر

✚ پس از اینکه کودک به رشد کافی رسید و اعضاء خانواده را به خوبی شناخت اهمیت پدر برایش مشخص می گردد.

✚ روان شناسان در بررسی های خود به این نتیجه رسیده اند پسرانی که در خانواده های بدون پدر رشد کرده اند نسبت به پسرانی که از سرپرستی پدران خود برخوردار بوده اند سازگاری کمتر و ویژگی های مردانگی ضعیف تری داشته اند.

شناسنامه پمفلت آموزشی	
موضوع	شخصیت
تهیه کننده	واحد آموزش سلامت
تأیید کننده علمی	آقای دکتر حق شناس
سمت	روان پزشک
تاریخ تهیه	1400
کد پمفلت	PE-PSY -12